

Terveysalan opiskelijoiden harjoittelupaikkojen kohtaanto ja riittävyys

Julkaistu 31.3.2026

Ammattikorkeakoulujen terveysalan johtajien verkoston ja terveysalan ammatillisten järjestöjen välisissä yhteistyökeskusteluissa on todettu, että terveysalan opiskelijoiden harjoittelupaikkojen puute on merkittävä kansallinen haaste Suomessa. Tähän liittyen olemme koonneet laajassa yhteistyössä koulutuksen, työelämän ja järjestöjen kanssa kuvauksen nykytilanteesta ja laatineet suositukset viiden teesin muotoon. Teesit toimivat kansallisina ja alueellisina tavoitteina ja tukena terveysalan harjoittelupaikkojen riittävyyden ja laadun yhteisessä kansallisessa kehittämisessä.

Sosiaali- ja terveysalan harjoittelupaikkojen tarjonnan haasteet tulivat esille myös ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston, Arenen marraskuussa 2025 ammattikorkeakouluille tekemässä kyselyssä, jossa tarkasteltiin harjoittelupaikkojen puutteiden laajuutta ja vaikutusta ammattikorkeakoulujen sote-alan tutkintojen suorittamiseen ja opintojen läpäisyyn sekä opiskelijoiden oppimiseen. Kyselyyn vastasi 20 ammattikorkeakoulua. Kyselyn tulosten mukaan harjoittelupaikoista on pula. Jopa yli 90 prosenttia kyselyyn vastanneista arvioi harjoittelupaikkatilanteen heikentyneen viime vuosina. Harjoittelupaikkojen puute vaikutti merkittävästi opiskelijoiden opintojen etenemiseen ja valmistumiseen. Haasteet harjoittelupaikkoihin liittyen aiheuttavat lisääntyvästi yksilöllisiä järjestelyitä ja ohjauksen tarvetta, joka aiheuttaa lisätyötä sekä harjoittelu- että koulutusorganisaatioille ja ennen kaikkea ylimääräistä stressiä opiskelijalle. Kyselyn tulokset osoittavat, että kyse on valtakunnallisesta ja rakenteellisesta ongelmasta, joka ei ole ratkaistavissa yksittäisten korkeakoulujen toimilla vaan tarvitaan yhteisiä valtakunnallisia linjauksia.

Esittelemme ensin yhteistyössä tehdyt ratkaisuehdotukset eli teesit ja lopuksi koosteen nykytilanteesta.

Teesit tukemaan terveysalan harjoittelupaikkojen riittävyyttä ja laatua yhteisessä kansallisessa kehittämisessä

- 1. Hoitotyön professiojohtaja tai vastaava hoitotyön johtaja vastaa hyvinvointialueilla (hva) ammattikorkeakoulujen terveysalan ammattitaitoa edistävien harjoittelujen koordinoinnista ja opiskelijaohjauksen laadun kehittämisestä osana hva:n vuosisuunnitelmaa ja yhteistyöalueen TTKIO-toimintaohjelmaa yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa.**
  - Hyvinvointialueella määritellään toimintayksiköille
    - harjoittelujen määrällinen vuosittainen tavoite
    - opiskelijaohjauksen laadun kehittämiskohteet.
  - Hyvinvointialueen eri organisaatiotasolla yhteistyössä alueen ammattikorkeakoulujen kanssa
    - opiskelijaohjauksen laatuvalutukset käsitellään kerran vuodessa
    - harjoittelujen määrää tarkastellaan opiskelija- ja viikkotasolla puolivuositain.
- 2. Hyvinvointialueen terveysalan opiskelijoiden toteutuneiden harjoittelujen määrän ja laadun seuranta tehdään valtakunnalliseen rekisteriin, jota ylläpitää kansallinen taho esimerkiksi STM/ OKM/ THL.**

Vuosittain

- raportoidaan tulokset nostaen esille hva:n toteutuneiden harjoittelujen määrä suhteessa toimintayksiköittäin asetettuihin tavoitteeseen
- esitellään hva:n hyvät opiskelijaohjauksen käytänteet työelämän ja koulutuksen yhteisessä, terveysalan opiskelijoiden harjoitteluohjauksen kansallisessa webinaarissa
- ammattikorkeakoulu ja terveysalan ammatilliset järjestöt palkitsevat parhaan/parhaat opiskelijaohjauksen hva:een/hva:et ”Opiskelijan harjoittelun ohjauksen kehittäjä” -tunnustuksella.

3. Tunnistetaan harjoitteluohjausosaaminen hoitotyön erikoisosaamiseksi, joka tukee hoitotyön urakehitystä

Kansallisesti

- määritellään kriteerit/kuvaus laadukkaana harjoitteluohjaajan osaamiselle (ValOpe, Valtakunnallinen opiskelijaohjauksen kehittämisverkosto)
- kehitetään harjoitteluohjaajan koulutuskokonaisuus, jota toteutetaan yhteistyöalueilla huomioiden alueen erityispiirteet
- Suomen Sairaanhoidajat ry laatii kriteerit harjoittelunohjaajan erityis pätevyydelle yhdessä ValOpen kanssa ja myöntää erityis pätevyysnimikkeen.

4. Tuetaan opiskelijaa ammattitaitoa edistävän osaamisen harjoittelun toteutumiseen työsuhteessa ja kasvukeskusten ulkopuolella

- Hyvinvointialueilla suositellaan otettavaksi laajasti käyttöön työsuhteessa tapahtuva harjoittelu opiskelijan osaamisen edetessä
- Tuetaan opiskelijan mahdollisuutta harjoitella toisella paikkakunnalla. Harjoittelupaikan ollessa kaukana (esim. yli 50 km) omasta asuin- tai opiskelupaikkakunnasta harjoittelujakso suositellaan toteutettavaksi
  - palkallisena, jolloin matkakulut ovat verovähennyskelpoisia
  - järjestämällä maksuton tai tuettu asuminen ko. paikkakunnalla. Tämä edellyttää yhteistyötä hyvinvointialueiden, maakuntien, ELY-keskusten, kuntien ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

5. Terveysalan harjoittelussa muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden ohjauksessa vahvistetaan suunnitelmallisesti opiskelijan kielenoppimista.

- Otetaan kansallisesti käyttöön harjoitteluohjaukseen malli
  - S2 opettajan, hoitotyönopettajan ja työpaikkaohjaajan yhteisohjaamiselle
  - kielenoppimisen tukemiseen (kielisopimus)
  - vuoden 2026 alussa on käynnistynyt ESR + rahoituksella ProHarkka- hankkeiden kokonaisuus, jossa jokaisella YTA-alueella on alueellinen ProHarkka -hanke (Ohjausvoimaa kieli- ja kulttuuritietoiseen harjoitteluun sotealalla). Hankkeissa kehitetään yhdessä ammattikorkeakoulujen ja työelämän kanssa harjoittelua ohjaavien ammattilaisten kieli- ja kulttuuritietoisuutta koulutuksen ja valmennuksen kautta. Alueellisten hankkeiden yhteistyötä ja kansallista vieraskielisten sote-alan opiskelijoiden harjoittelun ohjauksen mallinnusta koordinoi Etelä-Suomen ProHarkka-hanke.
- Järjestetään alueen ammattikorkeakoulujen ja hyvinvointialueen yhteistyönä selkeän suomen-/ruotsin kielen käyttökoulutusta hoitohenkilökunnalle ja opettajille.

NYKYTILAN KUVAUS 10.2.2026:

Harjoittelupaikkojen kansalliseen riittämättömyyteen ja saatavuuteen johtaneet juurisyyt

- Sairaanhoidajakoulutuksen aloituspaikkamäärät ovat vuodesta 2020 alkaen lisääntyneet.
- Harjoittelupaikat vähenevät, koska sote-uudistuksen myötä palvelurakenne tiivistyy.
- Työoloissa, resursseissa ja osaamisessa on kehittämistarpeita:
  - Paikoittain on pulaa riittävästä motivoituneesta ja osaavasta hoitohenkilöstöstä, joka voisi luoda edellytykset hyvälle ohjaukselle ja uusien harjoittelun toimintamuotojen yhteiskehittämiseksi.
  - Hoitotyön ammattilaisten pedagoginen osaaminen kaipaa vahvistamista ja valtakunnallisesti yhteneviä käytäntöjä.
  - Ohjausosaamista ei ole riittävästi. Resurssit ja kyvykkyys vaihtelevat alueittain.
  - Uramallit ja kannustava palkkaus ei ole harjoittelun arkea pyörittävien ammattilaisen osalta kunnossa. Ohjausosaaminen tulisi kiinnittää uramalliin ja palkkakehitykseen.
- Hyvinvointialueille (HVA) osoitetun rahoituksen taso haastaa toiminnan suunnitelmallista kehittämistä, johon riittävät ja laadukkaat harjoitteluolosuhteet ja opiskelijaohjauksen kehittäminen kuuluvat.

Harjoittelupaikkojen alueelliseen ja paikalliseen riittämättömyyteen ja saatavuuteen liittyvät tekijät

- Sopimukset ohjausorganisaatioiden ja ammattikorkeakoulujen välillä tehdään liian korkealla päätöksenteontasolla ja hoitotyön arjen tuntevat professiojohtajat sivuutetaan.
- Yksikkö- ja organisaatiotasoinen koordinaatio on monin paikoin puutteellista ja hyvinvointi- ja yhteistyöaluetasoinen koordinaatio puuttuu:
  - Harjoittelupaikkojen tarjontamäärissä on vaihtelua työyksiköittäin saman organisaation sisällä eikä ole sovittu, miten harjoittelupaikkojen avaamista johdetaan.
  - Yksittäiset esihenkilöt ja työyhteisöt voivat päättää harjoittelujaksojen määristä ja ajankohdista ja perua jo sovittuja harjoittelujaksoja lyhyellä varoitusajalla.
  - Harjoitteluohjaaminen voidaan kokea ylimääräiseksi työksi erikoisosaamisvastuun ja asiantuntijuuden sijaan. Ilmapiiri yksikössä voi olla opiskelijavastainen.
  - Hyviä harjoittelun ohjaamisen malleja ei kansallisesti nosteta esiin ja niistä ei vertaisopita
- Harjoitteluohjaamista ei ole suunniteltu ja resursoitu riittävästi työpaikoilla:
  - Opiskelijaohjaus tehdään oman perustyön ohella.
  - Harjoittelupaikkoja tarjotaan mieluummin jo opinnoissaan edenneille ja suomen kieltä äidinkielenään puhuville.
  - Säästösyistä on rekrytointikieltoja, epävarmuutta, muutoksia ja muutossuunnitelmia
- Opiskelijaohjauksen arviointi ja tulosten hyödyntäminen ei ole systemaattista:
  - Vain osa opiskelijoista täyttää ohjauspalautteen arvioinnin, jolloin puutteelliset tulokset eivät motivoi työyksikköjä ohjauksen kehittämiseen.
- Harjoittelutarve ja harjoittelupaikkojen tarjonta on alueellisesti erilaista:
  - Harjoittelujaksojen tarve ruuhkautuu ajallisesti (esim. tietyt erikoisalajat).
  - Osa hyvinvointialueista on perusterveydenhuoltopainotteisia.
  - Harjoittelupaikoista kilpailevat sairaanhoitajat, ensi- ja terveydenhoitajat, kättilöt, lähihoitajat

Opiskelijoiden ja opiskelijaryhmien yksilölliset haasteet harjoittelupaikkojen saamiseen

- Harjoittelujaksojen sijoittuminen/sijoittaminen teoriaopintoihin ja opiskeluun ei aina onnistu
  - Päällekkäisyydet ja pitkät harjoitteluputket ovat opiskelijoille kuormittavia.
  - Oma vastuu ja vapaus opintojen suunnittelussa ei aina toimi opiskelijoilla: opinnot ja harjoittelujaksot eivät etene aina optimaalisessa järjestyksessä.
  - Harjoittelupaikkojen ja opiskelijoiden omat toiveet/tarpeet eivät kohtaa.

- Harjoittelupaikkaa ei saa omalta opiskelu- tai asuinpaikkakunnalta: raha-, matka-, asunto- ja perhe- ja työhaasteet.
- Suomen kieltä ei-äidinkielenään puhuvien/maahanmuuttajien on vaikea saada harjoittelupaikkoja.
- Tiettyjen koulutusryhmien (esim. kättilöt) harjoittelupaikkatarve on spesifi.
- Jobiilin (harjoittelupaikkavarausjärjestelmä AMK-tasolla) haasteet: opiskelijat toivovat joustavuutta, neuvottelua ja tasapuolisuutta.

Seuraukset harjoittelupaikkojen puutteesta tai soveltumattomuudesta

- Opiskeluajat venyvät ja valmistuminen viivästyy: työntekijöitä ei valmistu riittävästi.
- Opiskelijoiden motivaatio vähenee ja tulee keskeytyksiä.
- Opiskelijat, opettajat ja ohjaajat kuormittuvat.
- Ohjaajien ja harjoittelupaikkojen motivaatio laskee, jos opiskelija ei ole motivoitunut.
- Alan veto- ja pitovoima kärsii.
- Taloudellinen tappio ammattikorkeakouluille ja koko yhteiskunnalle.

Yhteistyössä mukana:

Suomen Sairaanhoidajat ry
Ammattikorkeakoulujen terveysalan johtajien verkosto

Lisätietoja

salla.seppanen@laurea.fi

helja.lundgren-laine@hus.fi

liisa.karhe@sairaanhoitajat.fi